

Ε.Π.
**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ
ΤΙΣ ΑΝΑΓΕΝΝΕΣΗ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ**

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ: «Λειτουργική διασύνδεση φορέων
Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας με τις μονάδες υγείας με
την χρήση ενιαίων προτύπων ποιότητας-διαδικασιών» MIS:
337424

ΥΠΟΕΡΓΟ: Α/Α/1

Αναφορά Παραδοτέου 1.1.1: Εφαρμογή της αναπτυχθείσας
μεθοδολογίας σ' ένα επιλεγμένο δείγμα φορέων ΠΦΥ στην
επικράτεια.

Συνημμένο 2:

**Focus Group για την πιλοτική μελέτη των δύο εργαλείων
καταγραφής της λειτουργικής διασύνδεσης**

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Χρήστος Λιονής
Υπεύθυνος ενέργειας 1.1: Χρήστος Λιονής

Συντονιστές: Αντώνιος Κούτης, Δέσποινα- Αδελαΐς

Υποστήριξη και προετοιμασίας υλικού: Δήμητρα Σηφάκη-
Πιστόλλα

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Σύντομη εισαγωγή	Σελ.3
1.1.	Σκοπός	Σελ.4
2.	Περιγραφή διαδικασίας	Σελ.4
3.	Αποτελέσματα	Σελ.6
	Βιβλιογραφία	Σελ.7
	Παράρτημα	Σελ.8

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

1. Σύντομη εισαγωγή

Στο πλαίσιο της πράξης με τίτλο «Λειτουργική διασύνδεση φορέων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας με τις μονάδες υγείας με την χρήση ενιαίων προτύπων ποιότητας-διαδικασιών» και Κωδ. ΟΠΣ (MIS) 337424 του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013», εντάσσεται το Υποέργο με τίτλο «Αποτύπωση και μοντελοποίηση των διαδικασιών της λειτουργικής διασύνδεσης των φορέων ΠΦΥ». Το εν λόγω Υποέργο απαρτίζεται από τέσσερα πακέτα εργασίας (Π.Ε.) όπως ορίζονται στο τεχνικό δελτίο του Υποέργου. Τα τέσσερα αυτά πακέτα εργασίας είναι τα ακόλουθα:¹

- **Πακέτο εργασίας 1.1.** Ανάπτυξη και εφαρμογή μεθοδολογίας αναλυτικής καταγραφής και αποτίμησης της λειτουργικής διασύνδεσης των φορέων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) μεταξύ τους, καθώς και με τις μονάδες νοσοκομειακής περίθαλψης, μέσω της χρήσης ενιαίων προτύπων.
- **Πακέτο εργασίας 1.2.** Ανάπτυξη και εφαρμογή μεθοδολογίας ηλεκτρονικής αποτύπωσης (μοντελοποίηση – process modeling) των διαδικασιών λειτουργικής διασύνδεσης των φορέων ΠΦΥ αλλά και της σύνδεσής τους με τις μονάδες νοσοκομειακής περίθαλψης.
- **Πακέτο εργασίας 1.3.** Μελέτη και ανάπτυξη ηλεκτρονικού εργαλείου (βάσης δεδομένων) για την τήρηση, στατιστική επεξεργασία και συσχέτιση των διαδικασιών εφαρμογής της λειτουργικής διασύνδεσης των φορέων ΠΦΥ.
- **Πακέτο εργασίας 1.4.** Ανάπτυξη υλικού για τη διαχείριση της αλλαγής.

Οι αντικειμενικοί στόχοι του Π.Κ. 1.1 στο οποίο εντάσσεται η σημερινή συνάντηση είναι οι ακόλουθοι:¹

- Εντοπισμός μέσω υφιστάμενης βιβλιογραφίας και ανάπτυξη της κατάλληλης μεθοδολογίας για την αναλυτική καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης λειτουργικής διασύνδεσης των φορέων και δομών της ΠΦΥ
- Εφαρμογή της αναπτυχθείσας μεθοδολογίας σ' ένα επιλεγμένο δείγμα φορέων ΠΦΥ στην επικράτεια.

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Σύνθεση και σχολιασμός των αποτελεσμάτων καταγραφής με βάση τη βιβλιογραφία
- Προτάσεις για αλλαγές στη λειτουργική διασύνδεση υφιστάμενων δομών και υπηρεσιών ΠΦΥ με σκοπό τη δημιουργία προτύπων για επιλεγμένες διαδικασίες λειτουργικής διασύνδεσης

1.1. Σκοπός

Μετά την ολοκλήρωση της διενέργειας του consensus group of experts για την διαμόρφωση του συμπληρωματικού ερωτηματολογίου και τον καθορισμό του θεωρητικού πλαισίου του μοντέλου της λειτουργικής διασύνδεσης αναδείχθηκε η ανάγκη για την πιλοτική εφαρμογή και την πολιτισμική προσαρμογή των δύο εργαλείων (PCAT και συμπληρωματικό ερωτηματολόγιο) μέσω της μελέτης ομάδας εστίασης (focus group). Σκοπός της παρούσας αναφοράς είναι να περιγράψει με σύντομο τρόπο την διαδικασία και τα αποτελέσματα της ομάδας εστίασης.

2. Περιγραφή διαδικασίας

Η ομάδα εστίασης (focus group) αποτελεί μια διαδεδομένη μέθοδο μελέτης εφαρμογής και ελέγχου εργαλείων στην ποιοτική έρευνα, μοντελοποίησης ιδεών και απόψεων, ή δοκιμής υπηρεσιών. Τα παραπάνω επιτυχαίνονται μέσω της συμμετοχής μιας ομάδας ανθρώπων οι οποίοι θεωρούνται ειδικοί στον τομέα τους (experts) και είναι οργανωμένοι σε μια από τις παρακάτω μορφές ομάδων):²⁻⁵

- Two-way focus group: η μια ομάδα παρατηρεί τις απόψεις της άλλης, τις συζητά και καταλήγει σε σχετικά συμπεράσματα
- Dueling moderator focus group: δύο υπεύθυνοι της διαδικασίας «μονομαχούν» δηλαδή αντιπαρατίθενται και επιχειρηματολογούν υπέρ των δύο διαφορετικών απόψεων.

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

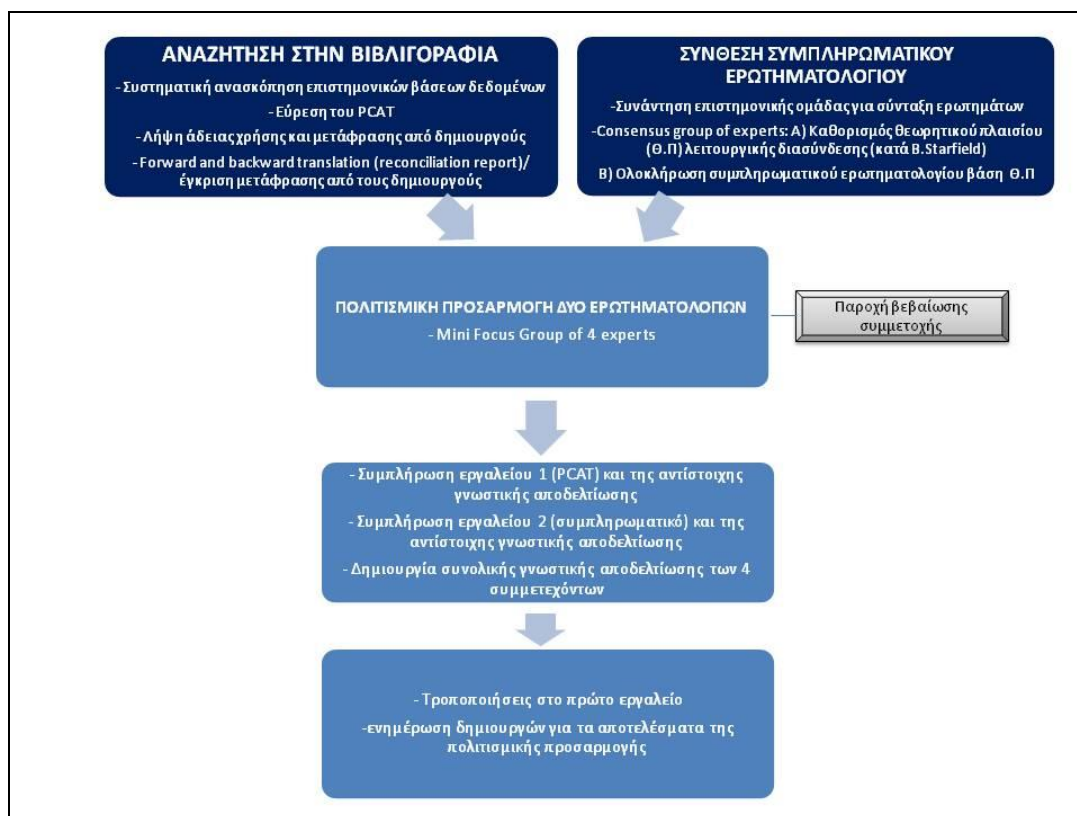
- Respondent moderator focus group: μόνο ένας από τους συμμετέχοντες λαμβάνει τον ρόλο του υπεύθυνου της διαδικασίας σε τακτά χρονικά διαστήματα (όποτε του ζητηθεί).
- Client participant focus group: ένας ή περισσότεροι αντιπρόσωποι πελατών συμμετέχουν σε μια συζήτηση είτε κεκαλυμμένα είτε αποκαλύπτα
- Mini focus group: ένας μικρός αριθμός ατόμων ή ομάδων ειδικών (<5 άτομα) αντιπαρατίθενται ή απαντούν σε ερωτήσεις δηλώνοντας τις απόψεις τους (πχ. Μέσω ερωτηματολογίου).
- Teleconference / online focus group: μεγάλος ή μικρός αριθμός ατόμων ή ομάδων ειδικών αντιπαρατίθενται ή απαντούν σε ερωτήσεις δηλώνοντας τις απόψεις τους (πχ. Μέσω ερωτηματολογίου), με τη χρήση διαδικτύου ή τηλεδιάσκεψης.

Στην παρούσα μελέτη επιλέξαμε την μέθοδο της μικρής ομάδας εστίασης (mini focus group) στην οποία συμμετείχαν τέσσερεις ειδικοί στο πεδίο της ΠΦΥ ως εκπρόσωποι των δομών ΠΦΥ στους οποίους εργάζονται. Πιο συγκεκριμένα, ένας γενικός ιατρός (ιδιώτης), ένας εκπρόσωπος Κέντρου Υγείας, ένας εκπρόσωπος των εξωτερικών ιατρείων παθολογίας του νοσοκομείου και ένας εκπρόσωπος των δομών υποστήριξης και επανένταξης (ΚΕΘΕΑ) (Εικόνα 1).

Εικόνα 1: Διάγραμμα ροής της διαδικασίας ολοκλήρωσης του συμπληρωματικού ερωτηματολογίου, στάθμισης και πολιτισμικής προσαρμογής των δύο εργαλείων

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

3. Αποτελέσματα

Η διαδικασία ολοκληρώθηκε με επιτυχία σε διάρκεια δύο ημερών αφού είχαν διαχωριστεί σε ομάδες των δύο ατόμων με ένα κεντρικό συντονιστή της διαδικασίας ο οποίος τους εισήγαγε στο σκοπό του έργου και τους παρείχε οδηγίες συμπλήρωσης των δύο ερωτηματολογίων. Ο κάθε συμμετέχοντας είχε έναν μοναδικό κωδικό ο οποίος αναγραφόταν στην αρχή κάθε ερωτηματολογίου και έπρεπε να συμπληρώσει τα δύο εργαλεία με συγκεκριμένη σειρά (πρώτα το PCAT και στη συνέχεια το συμπληρωματικό) σημειώνοντας τον χρόνο συμπλήρωσης και στα δύο εργαλεία. Επίσης, μετά την ολοκλήρωση της συμπλήρωσης κάθε ερωτηματολογίου είχαν στη διάθεση τους ένα έντυπο γνωστικής αποδελτίωσης (*debriefing form*) στο οποίο καλούνταν να συμπληρώσουν πιθανά προβλήματα συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων, σχόλια, αλλά και να κάνουν προτάσεις βελτίωσης των εργαλείων (*Παράρτημα Ι*).^{6,7}

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ο μέσος χρόνος συμπλήρωσης του PCAT ήταν 35 λεπτά ενώ του συμπληρωματικού ερωτηματολογίου 25 λεπτά. Οι συμμετέχοντες φάνηκε να συνάντησαν μικρές δυσκολίες σε επίπεδο κατανόησης τριών ερωτήσεων στο PCAT οι οποίες τροποποιήθηκαν σύμφωνα με τα σχόλια τους (Παράρτημα II). Σχετική ενημέρωση και αίτημα άδειας τροποποίησης του PCAT στάλθηκε στους δημιουργούς λόγων πολιτισμικής προσαρμογής. Τέλος, το συμπληρωματικό ερωτηματολόγιο δεν φάνηκε να δυσκόλεψε τους συμμετέχοντες με αποτέλεσμα να μην τροποποιηθεί ξανά από την επιστημονική ομάδα του έργου.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι με την ολοκλήρωση της διαδικασίας οι συμμετέχοντες λάμβαναν μια βεβαίωση συμμετοχής στην ομάδα εστίασης στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου (Παράρτημα III).

Βιβλιογραφία

1. Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013, Απόφαση Υλοποίησης με ίδια μέσα (ΟΠΣ/MIS: 337424), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fstatic.diavgeia.gov.gr%2Fdoc%2F%25CE%25924%25CE%2593%25CE%2598469%25CE%25927%25CE%2593-%25CE%25A1%25CE%25990&ei=yZbJUMvELsqP4gSy1oDgCg&usg=AFQjCNErFq2f1-pPsr2QUS1P6YYTFljzA&sig2=eL96Wp2AMoHpHUR__S1_iA

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

2. Greenbaum T. Moderating Focus Groups. 2000. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc. ISBN 0-7619-2044-7.
3. Vermiere E, Van Royen P, Griffiths F, Coenen S, Peremans L, Hendrickx K. The critical appraisal of focus group research articles. European Journal of General Practice, 2002; 8:104-108
4. Jones J, Hunter D. Consensus methods for medical and health services research. BMJ, 1995; 311:376-380
5. Marshall C, and Gretchen B R. Designing Qualitative Research. 1999. 3rd Ed. London: Sage Publications, p. 115
6. Gjersing L, Caplehorn JRM, Clausen T. Cross-cultural adaptation of research instruments: language, setting, time and statistical considerations. BMC Medical Research Methodology, 2010; 10:13.
7. Rahman A, Iqbal Z, Waheed W, Hussain N. Translation and cultural adaptation of health questionnaires. J Pak Med Assoc. 2003 ; 53(4):142-7.

Παράρτημα Ι: Πρώτη σελίδα γνωστικής αποδελτίωσης δύο εργαλείων

Ευρωπαϊκή Ένωση,
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Γνωστική Αποδελτίωση – Εργαλείο 1 - PCAT

Κωδικός αριθμός.....

Ημερομηνία.....

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ
«ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ»***

Γενική εντύπωση:

1. Γενικά, είναι οι ερωτήσεις ξεκάθαρες, εύκολες να κατανοηθούν, εύκολες να απαντηθούν;
2. Γενικά, το εργαλείο είναι σχετικό με την περίπτωση σας; (είναι οι ερωτήσεις κατανοητές και σημαντικές για σας);
3. Οι οδηγίες είναι ξεκάθαρες και εύκολες να κατανοηθούν;
4. Ο τρόπος παρουσίασης και η δομή του εργαλείου είναι κατανοητή; (Είναι εύκολο να το συμπληρώσετε μόνοι σας);

*Το εργαλείο «Εκτίμηση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας» είναι η Ελληνική μετάφραση του «Primary Care Assessment Tool (PCAT) – Short version» κατόπιν άδειας από το Primary Care Policy Center for Underserved Populations, Johns Hopkins University.

Η ελληνική μετάφραση και πολιτισμική στάθμιση ολοκληρώθηκε από ομάδα της Κλινικής Κοινωνικής και Οικογενειακής Ιατρικής του Παν/μιου Κρήτης (Γρυγών Μαρία, Μαρκάκη Άννα, Σηφάκη-Πιστόλλα Δήμητρα) υπό την εποπτεία του επιστημονικά υπεύθυνου καθηγητή Χρήστου Λιοντή, στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ 2007-2013 «Λειτουργική διασύνδεση φορέων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας με τις μονάδες υγείας με την χρήση ενιαίων προτύπων ποιότητας-διαδικασιών» και Κωδ. ΟΠΣ 337424 του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013».

Γνωστική Αποδελτίωση – Εργαλείο 2 – Λειτουργική Διασύνδεση

Κωδικός αριθμός.....

Ημερομηνία.....

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ #2
«ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΔΟΜΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ»***

Γενική εντύπωση:

1. Γενικά, είναι οι ερωτήσεις ξεκάθαρες, εύκολες να κατανοηθούν, εύκολες να απαντηθούν;
2. Γενικά, το εργαλείο είναι σχετικό με την περίπτωση σας; (είναι οι ερωτήσεις κατανοητές και σημαντικές για σας);
3. Οι οδηγίες είναι ξεκάθαρες και εύκολες να κατανοηθούν;
4. Ο τρόπος παρουσίασης και η δομή του εργαλείου είναι κατανοητή; (Είναι εύκολο να το συμπληρώσετε μόνοι σας);

*Το εργαλείο «Αποτύπωση Λειτουργικής Διασύνδεσης Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας» δημιουργήθηκε με στόχο τη ταυτόχρονη εφαρμογή του με το ερωτηματολόγιο «Εκτίμηση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας» (Primary Care Assessment Tool (PCAT) – Short Version) του Primary Care Policy Center for Underserved Populations, Johns Hopkins University. Αναπτύχθηκε από την ομάδα εργασίας των παραδοτέων 1.1.1 και 1.1.2 (Ι. Καλαντζάκης, Α. Κούτσ, Α. Μαρκάκη, Ε. Πατέας, Δ. Σηφάκη-Πιστόλλα και Μ. Τρυγώνη) και υπό την εποπτεία του επιστημονικά υπεύθυνου καθηγητή Χρήστου Λιοντή, στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ 2007-2013 με τίτλο «Λειτουργική διασύνδεση φορέων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας με τις μονάδες υγείας με την χρήση ενιαίων προτύπων ποιότητας-διαδικασιών» και Κωδ. ΟΠΣ 337424 του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013».